

Helsingin kaupunkiympäristölautakunta
kypm.asemakaavoitus(a)hel.fi

Tämä on Helsingin kaupungin
vammaisneuvoston hyväksymän
asiakirjan sähköinen versio.

Viite: HEL 2020-004243.

Asia: Vammaisneuvoston lausunto Elielinaukion ja Asema-aukion asemakaavan suunnitteluun

Vammaisneuvosto pitää pääsääntöisesti hyvänä Elielinaukion ja Asema-aukion suunnitelmia muuttaa aluetta kävely- ja oleskelupainotteiseen suuntaan sekä siirtää autoliikennettä alueelta muille reiteille. Alue on koko kaupungin näkökulmasta yksi merkittävimmistä liikenteen solmukohdista, jossa esteettömyys tulee ottaa huomioon erityisen tarkasti.

Vammaisneuvosto korostaa esteettömän siirtymisen mahdollistamista liikennevälineestä toiseen Elielinaukiolla ja Asema-aukiolla. Esteettömyys tulee olla suunnittelun lähtökohtana ja sitä tulee lähestyä kokonaisvaltaisesti. Alue on helsinkiläisille keskeinen ja muualta tuleville sen merkitys tuloporttina Helsinkiin on merkittävä. Alueen tulee olla esteettömyyden esimerkki ja jopa edelläkävijä.

Ihmisille, joilla on erilaisia liikkumista ja/tai toimintaa haittaavia rajoitteita kehitetään koko ajan toimintaa helpottavia ratkaisuja. Merkittävässä määrin on mahdollisuus hyödyntää digitaalisia palveluita kuten älyopasteita, äänimajakoita, älykkäitä liikennevaloja ja mobiililaitesovelluksia ("äppejä").

Alueen kehittäjiä ja rakentajia tulee velvoittaa rakentamaan avointa IT-ympäristöä, joka mahdollistaa tällaisten digitaalisten palveluiden toimimisen.

Saattoliikennesuunnitelmia tarkastettava

Saattoliikennettä rautatieasemalle voi tapahtua kuljetuspalvelun, taksien ja yksityisajoneuvojen avulla. Saattoliikenteen järjestelyt vaikuttavat puutteellisilta. Nykyinen saattoliikenne ollaan siirtämässä Rautatieaseman läntisen sisäänkäynnin edestä Sokoksen viereen Asema-aukion kupeeseen. Saattoliikenne on suunniteltu liian kauaksi rautatieasemalta. Jatkosuunnittelussa tulee varmistaa saattoliikenteen toimivuus, sillä ehdotettu matka pitenee ja vaikeutuu liikunta-, näkö- ja kuuloesteisten liikkujien kannalta.

Vaihtoehtoisesti voidaan suunnitella saattoliikenteen siirtämistä maan alle siten, että sinne pääsee autolla ajamaan. Saattoliikenteen paikan tulee olla Sokoksen edustaa

lähempänä rautatieasemaa ja helposti lähestyttävä. Maan tasossa sijaitsevalle saattoliikenteen paikalle tulee olla lämmitetty kulkutie.

Kaavassa junaliikennettä palveleva liikuntaesteisten avustamispiste on osoitettu asema-aukion uuteen paviljonkiin. Esteettömyys näyttää tältä osin toimivalta eikä heikenny nykyisestä.

Huomioita liikkumisen esteisiin alueella

Elielinaukion bussien siirron vaikutuksia Kampin terminaaliin näkövammaisten ja kuulonäkövammaisten henkilöiden itsenäiseen liikkumiseen ei kaavaselosteen perusteella ole riittävästi selvitetty eikä otettu huomioon.

Bussiterminaalin siirto Kamppiin vaikeuttaa huomattavasti näkövammaisten henkilöiden mahdollisuutta vaihtaa rautatieaseman ympäristössä toimiviin muihin liikennevälineisiin ja linjoihin. Erikseen on huomioitava, että liikkuminen näkövammaisen henkilön apuvälineiden avulla on huomattavasti muuta väestöä hitaampaa.

Jotta terminaalin siirto Kamppiin olisi mahdollista, on Kampin ja rautatieaseman välinen alue ja kulkureitit suunniteltava ja rakennettava monimuotoisesti esteettömäksi. Sama koskee alueen joukkoliikennettä, kalustoa, asemia, laitureita, pysäkkejä ja informaatiojärjestelmiä. Tällä hetkellä kaikissa näissä on esteettömyyspuutteita.

Suunnittelussa tulee ottaa kattavasti huomioon eri tavoin vammaisten ihmisten tarpeet. Elielinaukion ja asema-aukion osalta esityksestä puuttuvat määritelmät siitä, miten näkövammaisten ihmisten esteettömyystarpeet on tarkoitus muutosalueella huomioida.

Termi esteettömyyden erityistaso ei yksin riitä määrittelemään alueella tavoiteltua esteettömyyden tasoa, ratkaisuja ja palveluita. Erityisesti pitää kiinnittää huomiota taktiillisten opasteiden sijoittamiseen, ääniopasteiden kattavuuteen sekä koho- tai sanakarttoihin. Näkövammaisen henkilön on jatkossa kyettävä liikkumaan alueella itsenäisesti ja turvallisesti kaikkina vuodenaikoina ja kaikissa keleissä.

Muutosesityksessä annetaan ymmärtää, että alueen visuaalista ilmettä on tarkoitus kohentaa erilaisin ja erivärisin pintamateriaalein. Tämä ei kuitenkaan saa vaarantaa heikkonäköisen henkilön mahdollisuutta havaita kulkureitit ja liikkua niillä turvallisesti.

Väri- ja tuntokontrasteja ei tule unohtaa näin keskeisellä alueella. Materiaalien tulee olla esteettömiä kaikkien alueen käyttäjien näkökulmasta. Alueen liikennesuunnitelmassa tulee kiinnittää erityistä huomiota alueen turvallisiin kadunylityksiin. Ns. ylityspaikka ei ole esteetön eikä mahdollista yhdenvertaisia ja turvallisia kadunylityksiä. Alueen kadunylitykset tuleekin toteuttaa valo- ja ääniopastettuina suojateinä.

Kaava-aineiston saavutettavuus

Asemakaavan muutosesityksen kuvia, karttoja ja muita visuaalisia komponentteja ei ole kattavasti sanallistettu, mikä estää näkö- ja kuulonäkövammaisten henkilöiden yhdenvertaisen osallistumisen kaupungin kehittämiseen sekä vammaisneuvoston toimintaan. Kaupungin on toiminnassaan huomioitava YK:n vammaisyleissopimus ja mahdollistettava näkövammaisten helsinkiläisten, vammaisneuvoston helsinkiläisten jäsenten kuin heitä edustavien järjestöjen yhdenvertainen osallisuus kaupunkisuunnitteluun.

Lopuksi

Helsingin vammaisneuvosto on linjannut näkemyksistään alueen asemakaavaluonnoksen muutoksesta antamassaan lausunnossa 17.1.2025. Pyydämme ottamaan huomioon myös aikaisemman lausuntomme. ([Linkki lausuntoon.](#))

Helsingin vammaisneuvosto

Sirpa Puhakka
puheenjohtaja

Kristiina Karhos
1. varapuheenjohtaja

Arzu Caydam-Lehtonen
2. varapuheenjohtaja